

NR 28/2015

**POPARCIE DLA KANDYDATÓW
W WYBORACH PREZYDENCKICH**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 9 stycznia 2015 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Lutowy sondaż poświęcony nadchodzącym wyborom prezydenckim wyraźnie pokazuje, jak silną konkurencję dla innych kandydatów stanowi ubiegający się o reelekcję prezydent¹. Przewaga prezydenta Komorowskiego sprawia, że jego potencjalni rywale do najwyższego urzędu w państwie oraz ich sztaby wyborcze mają jeszcze wiele do zrobienia, by mu poważnie zagrozić.

W sondażowych deklaracjach Polacy dość powszechnie zgłosili chęć wzięcia udziału w nadchodzących wyborach prezydenckich (70%). Trzeba jednak pamiętać, że na tym etapie przygotowań nadchodzące głosowanie jest nadal dla dużej części wyborców – inaczej niż dla polityków i mediów – dość odległą perspektywą. Aktualne deklaracje udziału w tym głosowaniu wydają się być przede wszystkim wyrazem pozytywnego stosunku do samej procedury demokratycznych, bezpośrednich wyborów głowy państwa, a jedynie w ograniczonym stopniu mają charakter ostatecznych decyzji wyborczych. Tym bardziej, że postanowienie o udziale w głosowaniu zależy w dużej mierze od adekwatności oferty wyborczej w stosunku do oczekiwań – czyli innymi słowy atrakcyjności kandydatów dla samych wyborców, która może się ujawnić dopiero w trakcie kampanii.

Na razie takim oczywistym kandydatem, godnym – zdaniem bardzo wielu wyborców – ich głosu jest, z wielu względów, urzędujący prezydent². Bardzo dobre notowania Bronisława Komorowskiego jako prezydenta³, a także jako polityka⁴ sprawiają, że wielu Polaków nie widzi w tej chwili konieczności zastąpienia go kimś innym. Tym bardziej, że w gronie jego rywali nie znajdują wielu prawdziwych liderów politycznych, polityków uosabiających główne opcje polityczne, ale raczej partyjnych delegatów – polityków dotychczas mało albo zupełnie im nieznanymi.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (297) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 5–11 lutego 2015 roku na liczącej 1003 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

² Por. komunikat „Deklaracje udziału w wyborach prezydenckich i preferencjach wyborczych”, luty 2015 (oprac. A. Cybulska). Rozkład głosów wyglądał w nich następująco: Bronisław Komorowski – 63%, Andrzej Duda – 15%, Magdalena Ogórek – 3%, Janusz Korwin-Mikke – 3%, Adam Jarubas – 2%, Anna Grodzka – 1%, Janusz Palikot – 1%, inna kandydatura – 4%, trudno powiedzieć – 8%.

³ Por. komunikat CBOS „Oceny instytucji publicznych”, luty 2015 (oprac. M. Feliksiak).

⁴ Por. komunikat CBOS „Zaufanie do polityków w lutym”, luty 2015 (oprac. A. Cybulska).

Można zatem sądzić, że w nadchodzących wyborach duże znaczenie będą miały nie tylko cechy indywidualne kandydatów – ich osobowość, polityczny dorobek czy prezentowany program, ale przede wszystkim posiadane przez nich partyjne rekomendacje z jednej strony oraz identyfikacje partyjne wyborców z drugiej. Jakie znaczenie mają one na obecnym etapie kampanii wyborczej? Na ile partiom udało się zareklamować własnych kandydatów i na ile spełniają oni oczekiwania partyjnych elektoratów?

POPARCIE DLA KANDYDATÓW NA URZĄD PREZYDENCKI W ELEKTORATACH PARTYJNYCH

Ubiegający się o reelekcję i przodujący w rankingach prezydent Komorowski cieszy się niemal powszechnym poparciem elektoratu jego macierzystej, popierającej go i dziś, partii – PO. Aż 91% zadeklarowanych wyborców rządzącego ugrupowania zamierza na niego głosować w nadchodzących wyborach prezydenckich. Jednak poparcie dla Bronisława Komorowskiego ma w dużym stopniu ponadpartyjny charakter. Grupa jego zwolenników składa się nie tylko z sympatyków PO, ale także z wyborców wielu innych, niekiedy krytycznych wobec głównej z rządzących partii ugrupowań. Wśród zadeklarowanych wyborców PSL i SLD urzędujący prezydent jest numerem jeden i cieszy się dużo większym poparciem niż kandydaci rekomendowani przez te partie. W lutym, za kandydaturą Bronisława Komorowskiego gotowe było się opowiedzieć aż 81% zwolenników PSL i prawie trzy piąte wyborców SLD (59%).

Wśród zadeklarowanych zwolenników PiS urzędujący prezydent ma dużo mniejszą, choć – jeśli wziąć pod uwagę długoletnią postawę lidera tej partii wobec Bronisława Komorowskiego – wcale niemałą liczbę zwolenników. Ponad jedna czwarta elektoratu PiS (27%) deklaruje chęć głosowania na obecnego prezydenta. Największym poparciem cieszy się tu jednak rekomendowany przez władze PiS Andrzej Duda. W lutym planował głosować na niego prawie co drugi potencjalny wyborca partii Jarosława Kaczyńskiego (49%). Pozostali kandydaci mają już bardzo niewielu sympatyków w tym elektoracie. Co dziesiąty zadeklarowany wyborca PiS zamierzający uczestniczyć w wyborach prezydenckich na razie wstrzymuje się z decyzją i twierdzi, że nie wie, na kogo odda głos, zaś co dwudziesty w gronie kandydatów do prezydentury chętnie widziałby jakiegoś innego niż wymienieni polityka. Należy zaznaczyć, że mimo relatywnie wczesnej nominacji na kandydata, częstej obecności w mediach i dużej aktywności Andrzeja Dudy w terenie, dla sporej części zwolenników PiS jest on ciągle politykiem mało znanym lub nawet całkowicie anonimowym – jego nazwisko nic nie mówi prawie jednej piątej badanych popierających PiS (17%).

Dużo mniejsze szanse, przynajmniej na razie, nie tylko wśród ogółu wyborców, ale i wśród zwolenników własnych, rekomendujących ich partii, mają kandydaci SLD i PSL – Magdalena Ogórek i Adam Jarubas.

W lutym, tuż przed jej konwencją wyborczą, Magdalenę Ogórek chciała poprzeć w wyborach niespełna jedna piąta zwolenników SLD (19%). Poza wybieranym przez większość tego elektoratu Bronisławem Komorowskim, pewną konkurencję dla kandydatki SLD w elektoracie jej partii stanowią również kandydujący z ramienia PiS Andrzej Duda oraz – w mniejszym stopniu – zgłoszony przez PSL Adam Jarubas. Okazuje się, że obaj ci politycy mogliby odebrać kandydatce SLD nieco punktów w jej macierzystym elektoracie – zamiar poparcia w wyborach Andrzeja Dudy zgłosiło 7% zadeklarowanych wyborców SLD, na Adama Jarubasa gotowych było głosować 4% sympatyków tej partii. Warto dodać, że w lutym 14% ankietowanych deklarujących poparcie dla SLD w wyborach parlamentarnych ciągle nie znało Magdaleny Ogórek.

Z jeszcze mniejszym zainteresowaniem elektoratu własnej partii spotkała się kandydatka Adama Jarubasa. Zamiar oddania na niego głosu zadeklarowało 6% zwolenników PSL. Niemniej jednak wyborcy PSL, poza własnym kandydatem oraz urzędującym prezydentem, praktycznie nie widzą już innych, godnych ich głosów pretendentów do najwyższego urzędu w państwie.

Tabela 1

Na kogo z tej listy najchętniej oddał(a)by Pan(i) głos w wyborach prezydenckich?	Elektoraty partii politycznych*				Niegłosujący w wyborach do Sejmu	Ogół badanych deklarujących udział w wyborach prezydenckich
	PO	PiS	SLD	PSL		
	w procentach					
B. Komorowski	91	27	59	81	63	63
A. Duda	1	49	7	3	11	15
M. Ogórek	1	3	19	2	4	3
J. Korwin-Mikke	(poniżej 0,5)	2	0	0	(poniżej 0,5)	3
A. Jarubas	(poniżej 0,5)	3	4	6	1	2
J. Palikot	2	0	0	0	2	1
A. Grodzka	0	1	0	0	1	1
M. Kowalski	0	0	0	0	0	0
Inny kandydat	2	5	1	3	5	4
Trudno powiedzieć	3	10	10	5	13	8
Odsetek badanych deklarujących udział w wyborach prezydenckich	97%	96%	98%	97%	38%	70%

* Wyróżnione na podstawie deklaracji poparcia w ewentualnych wyborach do Sejmu

SKALA ODRZUCENIA, CZYLI ELEKTORATY NEGATYWNE

W wyborach, zwłaszcza prezydenckich, o których wyniku często rozstrzyga dopiero druga tura głosowania, istotnym motywem decyzji wyborców może być chęć niedopuszczenia do zwycięstwa tego spośród kandydatów, który nie budzi zaufania lub reprezentuje nieakceptowaną opcję polityczną. Wiedza o strukturze antypatii politycznych pozwala też lepiej ocenić szanse pozyskania przez poszczególnych kandydatów nowych zwolenników.

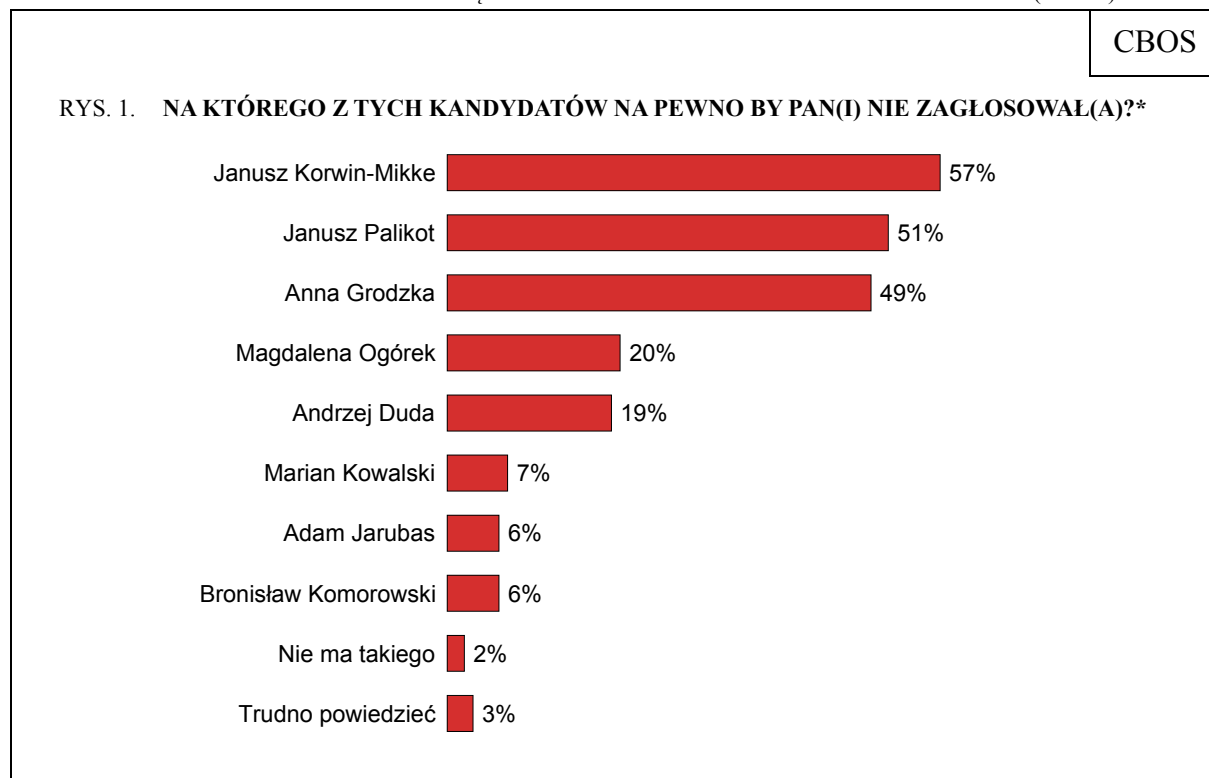
Największy elektorat negatywny mają obecnie kandydaci dobrze znani szerokiej publiczności, od lat aktywni na scenie politycznej, jednak postrzegani zdecydowanie kontrowersyjnie. Najwięcej, bo prawie trzy piąte badanych, odrzuca możliwość poparcia w wyborach prezydenckich Janusza Korwin-Mikkego (57%). Niewiele mniej osób – mniej więcej połowa wybierających się do urn, zarzeka się, że na pewno nie poprze w tym głosowaniu Janusza Palikota, a także Anny Grodzkiej (odpowiednio 51% i 49% deklaracji odrzucenia).

Jak na polityków relatywnie mało znanych lub de facto debiutujących na dużej scenie krajowej polityki, sporo przeciwników mają kandydaci rekomendowani przez główne ugrupowania opozycyjne – kandydatka SLD Magdalena Ogórek oraz reprezentujący PiS Andrzej Duda. Możliwość głosowania na każdego z tych kandydatów wyklucza po jednej piątej zadeklarowanych uczestników majowego głosowania – na Magdalenę Ogórek na pewno nie będzie głosować 20% wyborców, Andrzeja Dudy nie poprze z pewnością 19% głosujących. Wydaje się, że w obu tych przypadkach kandydatów w dużej mierze obciąża odium niechęci, z jakim wśród części wyborców spotykają się popierające ich ugrupowania.

Pozostali pretendenci, w tym cieszący się zdecydowanie największym poparciem przyszłych wyborców prezydent Komorowski, mają już raczej niewielu przeciwników wśród badanych. Niewielki, 7-procentowy elektorat negatywny ma kandydat narodowców Marian Kowalski, którego hipotetyczna kandydatura nie znalazła na razie zwolenników wśród ankietowanych (0% poparcia). Kandydat PSL Adam Jarubas, dopiero zaczynający budować swój wizerunek, okazuje się mało kontrowersyjny i ma jeszcze mniejszy elektorat negatywny (6% głosów odrzucenia). Równie niewielka jest skala odrzucenia obecnego prezydenta, Bronisława Komorowskiego. Tylko 6% zadeklarowanych uczestników wyborów zarzeka się, że na pewno na niego nie zagłosuje. Można zatem powiedzieć, że popularność obecnego prezydenta opiera się nie tylko na jego osobistych zaletach i dobrych ocenach prezydentury, ale także na jego umiarkowaniu politycznym i niekontrowersyjności, co przekłada się na

względnie małą liczbę zadeklarowanych przeciwników politycznych. Zapewne jest to jeden z ważniejszych czynników przesądzających o tym, iż obecnie tak duża część wyborców nie poszukuje alternatywy dla urzędującego prezydenta.

ODPOWIEDZI OSÓB DEKLARUJĄCYCH UDZIAŁ W WYBORACH PREZYDENCKICH (N=707)

* Odpowiedzi nie sumują się do 100%, ponieważ badani mogli wskazać od jednego do trzech kandydatów

W elektoratach wszystkich liczących się ugrupowań największą niechęć budzą kandydatury Janusza Korwin-Mikkego, Janusza Palikota i Anny Grodzkiej, choć poziom antypatii i konfiguracje, w jakich wymieniani są ci kandydaci, nieco się różnią. Janusz Korwin-Mikke budzi największy sprzeciw wśród zwolenników PO i SLD. Z kolei reprezentujący lewicę Janusz Palikot i Anna Grodzka stosunkowo najwięcej przeciwników mają w elektoracie PiS.

W elektoracie PO dopiero czwarte miejsce na liście najczęściej odrzucanych kandydatów zajmuje najgroźniejszy rywal Bronisława Komorowskiego Andrzej Duda. Negatywne nastawienie wobec kandydata PiS ma 27% zwolenników PO. Dystansowanie się zwolenników PO wobec tej kandydatury okazuje się zatem niewiele większe niż prezentowane przez ogół przyszłych wyborców. Andrzej Duda jako kandydat PiS wyraźnie więcej negatywnych emocji budzi w elektoracie SLD niż wśród wyborców PO. Do jego przeciwników zalicza się tu więcej niż co trzeci zadeklarowany sympatyk Sojuszu (36%).

Elektoraty obu największych partii, PO i PiS, mają podobny stosunek do kandydatki SLD Magdaleny Ogórek. Wobec jej kandydatury dystansuje się tu odpowiednio 21% i 20% zwolenników tych partii. Nieco mniej krytyczni wobec niej, zresztą tak jak w stosunku do innych kandydatów reprezentujących najbardziej liczące się partie, są zwolennicy PSL (14% wskazań negatywnych).

Głosowanie na Bronisława Komorowskiego najczęściej wykluczają wyborcy PiS. Niemniej jednak nawet w tym elektoracie liczba badanych, którzy odrzucają możliwość poparcia jego reelekcji, jest niewielka. Deklaracje, że na pewno nie będą głosować na Bronisława Komorowskiego składa tylko 13% zadeklarowanych wyborców PiS.

Tabela 2

Na którego z tych kandydatów na pewno by Pan(i) nie zagłosował(a)?*	Elektoraty partii politycznych**				Niegłosujący w wyborach do Sejmu
	PO	PiS	SLD	PSL	
	w procentach				
J. Korwin-Mikke	71	44	73	60	49
J. Palikot	45	65	46	57	46
A. Grodzka	48	55	42	45	48
M. Ogórek	21	20	4	14	24
A. Duda	27	4	36	16	14
M. Kowalski	9	8	8	8	4
A. Jarubas	7	5	10	5	3
B. Komorowski	0	13	5	4	7
Nie ma takiego kandydata	3	2	2	1	1
Trudno powiedzieć	1	3	0	10	6

* Odpowiedzi nie sumują się do 100%, ponieważ badani mogli wskazać od jednego do trzech kandydatów.

** Wyróżnione na podstawie deklaracji poparcia w ewentualnych wyborach do Sejmu.

Układ antypatii wyborczych wśród zwolenników najbardziej liczących się kandydatów tych wyborów, Bronisława Komorowskiego i Andrzeja Dudy, jako reprezentantów najsilniej konkurujących ze sobą ugrupowań – PO i PiS, także potwierdza tezę o jeszcze słabej strukturalizacji sceny przed wyborami prezydenckimi.

Wyborcy Bronisława Komorowskiego najsilniej odrzucają możliwość głosowania na Janusza Korwin-Mikkego (64%), a także Annę Grodzką (48%) i Janusza Palikota (47%). Tylko jedna czwarta deklaruje, że z pewnością nie odda swego głosu na Andrzeja Dudę (24%). Zwolennicy tego ostatniego również najbardziej negatywnie odnoszą się do tych samych trzech kandydatów, choć w znacząco innej konfiguracji. Zdeklarowani wyborcy Andrzeja Dudy z największą niechęcią odnoszą się do kandydatów lewicy „obyczajowej” – Janusza Palikota i Anny Grodzkiej (odpowiednio 67% i 62% głosów odrzucenia), natomiast trochę lepiej traktują kandydaturę Janusza Korwin-Mikkego (42%). Spośród zwolenników

Andrzeja Dudy 18% twierdzi, że na pewno nie będzie głosować na urzędującego prezydenta. Zatem Bronisław Komorowski ma nieco mniejszą liczbę zadeklarowanych przeciwników w elektoracie swego głównego konkurenta, niż Andrzej Duda w elektoracie Bronisława Komorowskiego, różnica ta jest jednak niewielka.

Tabela 3

Na którego z tych kandydatów na pewno by Pan(i) nie zagłosował(a)?*	Deklarujący poparcie w I turze wyborów prezydenckich:			Wyborcy niezdecydowani
	Bronisława Komorowskiego	Andrzeja Dudy	pozostałych kandydatów	
	w procentach			
A. Duda	24	-	26	6
A. Grodzka	48	62	47	39
A. Jarubas	7	6	14	0
B. Komorowski	-	18	24	7
J. Korwin-Mikke	64	42	45	44
M. Kowalski	7	6	7	10
M. Ogórek	22	17	21	14
J. Palikot	47	67	46	50
Nie ma takiego kandydata	2	2	2	2
Trudno powiedzieć	3	1	1	15

* Odpowiedzi nie sumują się do 100%, ponieważ badani mogli wskazać od jednego do trzech kandydatów

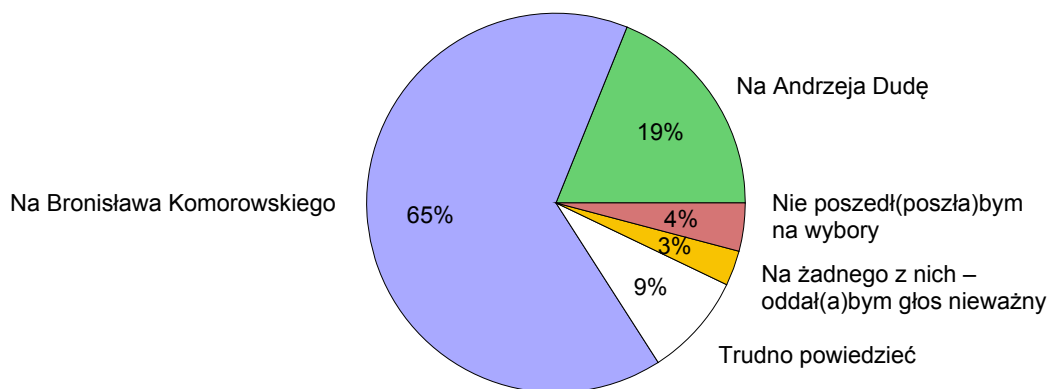
POLACY O II TURZE WYBORÓW

W tej chwili nie jest pewne, czy o wyniku nadchodzących wyborów prezydenckich rozstrzygnie dopiero druga tura głosowania, w której konkurować będą dwaj kandydaci osiągający w pierwszej turze największe poparcie, czy też wybór głowy państwa dokona się już 10 maja, w wyniku pierwszego głosowania. O preferencje w hipotetycznej drugiej turze wyborów zapytaliśmy respondentów zakładając, że jednak się ona odbędzie i że spotkaliby się w niej Bronisław Komorowski i Andrzej Duda.

W konfrontacji „jeden na jeden” bezapelacyjnym zwycięzcą byłby w tej chwili Bronisław Komorowski, na którego chce głosować prawie dwie trzecie zadeklarowanych uczestników wyborów (65%). Jego rywal Andrzej Duda zyskał poparcie niespełna jednej piątej badanych (19%). Co jedenasty wyborca nie potrafił rozstrzygnąć, na kogo oddałby swój głos (9%), nieliczni głosujący w takiej konstelacji politycznej zupełnie się nie odnajdują i deklarują, że oddaliby głos nieważny (3%).

Warto zauważyć, że odsetek wyborców Bronisława Komorowskiego w drugiej turze jest prawie taki sam jak w pierwszej (63%) – może to określać najwyższy pułap poparcia dla tego kandydata, oczywiście notowany w tej fazie kampanii wyborczej.

RYS. 2. ZGODNIE Z ORDYNACJĄ WYBORCZĄ, JEŻELI W I TURZE ŻADEN Z KANDYDATÓW NIE UZYSKA 50% GŁOSÓW, ODBĘDZIE SIĘ II TURA WYBORÓW PREZYDENCKICH. UCZESTNICZYĆ W NIEJ BĘDZIE JUŻ TYLKO DWÓCH KANDYDATÓW. GDYBY DO II TURZY WYBORÓW PRZESZLI BRONISŁAW KOMOROWSKI I ANDRZEJ DUDA, TO NA KTÓREGO Z TYCH KANDYDATÓW ODDAŁ(A)BY PAN(I) SWÓJ GŁOS?

Wyborcy PO niemal jednomyślnie poparliby w drugiej turze Bronisława Komorowskiego (97%), obecny prezydent zdecydowanie wygrałby także wśród zwolenników PSL (85%) i SLD (79%). Ankietowani niemający zamiaru uczestniczyć w wyborach parlamentarnych również opowiadają się za jego kandydaturą (59%). Jedynie wśród zwolenników PiS wygrywa Andrzej Duda (61%), przy czym poparcie dla tego kandydata nie jest wcale – jak w przypadku PO – jednomyślne. Prawie jedna trzecia zwolenników PiS wolałby oddać swój głos na obecnego prezydenta (30%), a spory odsetek jeszcze nie wie, za którym z tych dwóch kandydatów by się opowiedział (6%).

Tabela 4

Gdyby do II tury wyborów przeszli Bronisław Komorowski i Andrzej Duda, to na którego z tych kandydatów oddał(a)by Pan(i) swój głos?	Elektoraty partii politycznych*				Niegłosujący w wyborach do Sejmu
	PO	PiS	SLD	PSL	
	w procentach				
Na Andrzeja Dudę	2	61	12	10	15
Na Bronisława Komorowskiego	97	30	79	85	59
Trudno powiedzieć	1	6	5	5	15
Na żadnego z nich – oddał(a)bym głos nieważny	0	1	4	0	3
Nie poszedł(poszła)bym na wybory	0	1	0	0	8

* Wyróżnione na podstawie deklaracji poparcia w ewentualnych wyborach do Sejmu

Co oczywiste, wyborcy obu kandydatów z pierwszej tury głosowaliby na nich także w drugiej turze. Głosy wyborców pozostałych konkurentów z pierwszej tury, w drugiej rozłożyłyby się niemal równomiernie, z lekkim wskazaniem na Bronisława Komorowskiego. Głosowałoby na niego w drugiej turze 44% wyborców pozostałych kandydatów, zaś na Andrzeja Dudę oddałoby swój głos 41% zwolenników innych kandydatów z pierwszej tury. Również wyborcy niezdecydowani oraz niegłosujący w pierwszej turze przyznaliby zwycięstwo urzędującemu prezydentowi. Wśród relatywnie licznych (jednak nie na tyle licznych, by wyniki te miały charakter inny niż tylko orientacyjny) wyborców Magdaleny Ogórek więcej zwolenników ma Bronisław Komorowski, natomiast wśród zwolenników Janusza Korwin-Mikkego triumfuje Andrzej Duda.

Tabela 5

Deklarujący poparcie w I turze wyborów:	Gdyby do II tury wyborów przeszli Bronisław Komorowski i Andrzej Duda, to na którego z tych kandydatów oddał(a)by Pan(i) swój głos?				
	Na Andrzeja Dudę	Na Bronisława Komorowskiego	Trudno powiedzieć	Oddał(a)bym głos nieważny	Nie poszedł (poszła)bym na wybory
	w procentach				
Bronisława Komorowskiego	1	98	1	0	0
Andrzeja Dudy	98	2	0	0	0
pozostałych kandydatów	41	44	2	10	3
Niezdecydowani wyborcy	19	38	41	2	0
Niegłosujący w I turze	13	51	19	5	13

Układ preferencji i antypatii wyborczych wskazuje, że jesteśmy dopiero u progu właściwej kampanii, a liczni wyborcy ciągle nie mają jasno sprecyzowanych opinii o kandydatach. Na stosunek do poszczególnych pretendentów do prezydentury dość słabo jeszcze nakładają się istniejące podziały polityczne, co z pewnością nastąpi w toku nasilania się walki przedwyborczej. Obecnie w oczach Polaków najbardziej uniwersalnym politycznie kandydatem na urząd prezydenta pozostaje Bronisław Komorowski i tej pozycji jego konkurentom, jak dotąd, nie udało się naruszyć. Obecny prezydent w elektoratach niektórych partii (np. PSL, SLD) cieszy się większym poparciem niż kandydaci rekomendowani przez

władze tych ugrupowań. Pojawienie się wśród pretendentów do najwyższego urzędu w państwie wielu dotąd nieznanych i niedoświadczonych polityków, czyli, mówiąc potocznie, wysyp tzw. nowych twarzy, może oznaczać, że w istocie władze niektórych ugrupowań „odpuściły” te wybory, być może nie wierząc w możliwość pokonania urzędującego prezydenta. Wydaje się, że te ugrupowania traktują kampanię wyborczą jak darmowy czas reklamowy, a zarazem „inwestycję w przyszłość”, umożliwiającą wylansowanie nowych, młodych polityków, nowego stylu uprawiania polityki, a tym samym sposób na odświeżenie wizerunku własnej partii w oczach czynnej politycznie publiczności. Świadczyć o tym może kuriozalna sytuacja na lewicy, która mnoży kandydatów, nie licząc się zupełnie ze skalą realnego poparcia. Jednak dopiero przyszłość pokaże, którzy kandydaci rzeczywiście zdołają zebrać wymagane 100 tysięcy głosów poparcia dla ich kandydatury, kto – poza szczerą wolą i dobrymi chęciami – rzeczywiście zdoła zorganizować swoje zaplecze polityczne na tyle, by zdobyć wymagane głosy, a w rezultacie faktycznie będzie rywalizować w wyborach prezydenckich.

Opracowała
Agnieszka CYBULSKA

A N E K S

Tabela 1

		Na którego z tych kandydatów na pewno by Pan(i) nie zagłosował(a)?					Liczba osób
		Andrzej Duda	Anna Grodzka	Adam Jarubas	Bronisław Komorowski	Janusz Korwin-Mikke	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		19	49	6	6	57	701
Płeć	Mężczyźni	19	54	9	8	54	338
	Kobiety	19	44	4	5	60	363
Wiek	18–24 lata	15	44		13	45	76
	25–34	18	44	9	5	55	131
	35–44	24	34	10	8	64	120
	45–54	16	56	3	3	56	107
	55–64	20	60	8	6	62	132
	65 lat i więcej	19	52	5	5	56	136
Miejsce zamieszkania	Wieś	12	47	3	5	50	269
	Miasto do 19 999	19	46	5	8	52	135
	20 000 – 99 999	24	57	6	10	66	68
	100 000 – 499 999	21	51	11	7	64	128
	500 000 i więcej mieszk.	34	49	11	5	66	101
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	11	47	5	8	46	128
	Zasadnicze zawodowe	12	44	7	6	47	159
	Średnie	19	57	4	7	59	216
	Wyższe	29	45	10	6	70	199
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	37	48	14	6	66	85
	Średni personel, technicy	11	74	8	11	57	31
	Pracownicy adm.-biurowi	21	45	5	3	75	48
	Pracownicy usług	19	45	4	3	60	43
	Robotnicy wykwalifikowani	8	57	6	6	51	61
	Robotnicy niewykwalifik.	13	41	15		57	19
	Rolnicy	13	38	8	3	61	36
	Pracujący na własny rach.	34	60		2	57	30
	Bezrobotni	14	44	16	17	44	57
	Emeryci	20	48	4	4	58	158
	Renciści	10	62	6	5	48	38
	Uczniowie i studenci	13	49		17	43	53
	Gospodynie domowe i inni	19	29			64	41
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	20	50	8	5	68	101
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	31	41	10	3	61	56
	sekt. pryw. poza rolnict.	22	55	6	5	57	168
	prywatnym gosp. rolnym	9	40	12	3	59	34
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	13	35	5	9	48	96
	Od 650 do 999 zł	17	53	8	4	55	88
	Od 1000 do 1399 zł	9	47	7	4	54	109
	Od 1400 zł do 1999 zł	29	50	4	4	64	81
	2000 zł i więcej	38	49	10	7	69	136
Ocena własnych war. mater.	Złe	14	42	6	12	48	83
	Średnie	17	52	5	6	57	258
	Dobre	22	48	7	6	59	361
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	12	53	5	5	55	29
	Raz w tygodniu	13	50	3	6	55	340
	1–2 razy w miesiącu	9	51	6	10	54	97
	Kilka razy w roku	28	47	11	4	61	155
	W ogóle nie uczestniczy	43	43	13	10	65	75
Poglądy polityczne	Lewica	39	36	11	4	69	109
	Centrum	19	48	5	3	60	226
	Prawica	15	59	6	9	53	268
	Trudno powiedzieć	7	35	5	8	49	99

Tabela 1 cd.

		Na którego z tych kandydatów na pewno by Pan(i) nie zagłosował(a)?					Liczba osób
		Marian Kowalski	Magdalena Ogórek	Janusz Palikot	Nie ma takiego	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		7	20	51	2	3	701
Płeć	Mężczyźni	11	18	47	2	3	338
	Kobiety	4	22	54	2	3	363
Wiek	18–24 lata	6	18	62	3	8	76
	25–34	6	17	50	1	2	131
	35–44	7	20	48	3	2	120
	45–54	7	17	55		3	107
	55–64	13	21	44	1	1	132
	65 lat i więcej	5	24	51	4	4	136
Miejsce zamieszkania	Wieś	7	17	57	2	5	269
	Miasto do 19 999	7	24	46	3	4	135
	20 000 – 99 999	6	18	51		2	68
	100 000 – 499 999	5	22	51	2	1	128
	500 000 i więcej mieszk.	13	22	38		1	101
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	5	24	51	2	6	128
	Zasadnicze zawodowe	5	22	56	4	4	159
	Średnie	7	20	50	1	4	216
	Wyższe	11	15	47	2	0	199
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	13	19	41	2		85
	Średni personel, technicy	9	16	43			31
	Pracownicy adm.-biurowi	7	17	53			48
	Pracownicy usług	4	15	57			43
	Robotnicy wykwalifikowani	4	17	47		5	61
	Robotnicy niewykwalifik.	6	36	44	5	3	19
	Rolnicy	9	21	70			36
	Pracujący na własny rach.	9	18	44	3	3	30
	Bezrobotni	4	18	48	2	5	57
	Emeryci	7	22	49	3	4	158
	Renciści	14	21	49	3	4	38
	Uczniowie i studenci	5	15	61	4	9	53
	Gospodynie domowe i inni	3	30	65	1	2	41
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	13	22	49	2		101
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	4	13	40	2	3	56
	sekt. pryw. poza rolnict.	7	19	48	1	1	168
	prywatnym gosp. rolnym	9	19	69			34
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	2	18	56	2	8	96
	Od 650 do 999 zł	5	19	49	5	1	88
	Od 1000 do 1399 zł	11	27	59	1		109
	Od 1400 zł do 1999 zł	11	12	54		1	81
	2000 zł i więcej	10	20	40	2	0	136
Ocena własnych war. mater.	Złe	4	12	52	3	2	83
	Średnie	6	19	51	1	3	258
	Dobre	9	22	50	2	3	361
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	4	7	67	4		29
	Raz w tygodniu	8	18	60	2	4	340
	1–2 razy w miesiącu	7	21	46	3	4	97
	Kilka razy w roku	6	21	40		3	155
	W ogóle nie uczestniczy	9	30	33	2	1	75
Poglądy polityczne	Lewica	11	19	35	3	1	109
	Centrum	9	16	51	3	2	226
	Prawica	6	24	57	1	1	268
	Trudno powiedzieć	4	20	49	1	12	99

Tabela 2

		Zgodnie z ordynacją wyborczą, jeżeli w I turze wyborów żaden z kandydatów nie uzyska 50% głosów, odbędzie się II tura. Uczestniczyć w niej będzie już tylko dwóch kandydatów. Gdyby do II tury wyborów przeszli Bronisław Komorowski i Andrzej Duda, to na którego z tych kandydatów oddał(a)by Pan(i) swój głos?					Liczba osób
		Na Andrzeja Dudę	Na Bronisława Komorowskiego	Nie wiem	Na żadnego z nich – oddał(a)bym głos nieważny	Nie poszedł(poszła)bym na wybory	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		19	65	9	3	4	1001
Płeć	Mężczyźni	22	61	8	4	5	484
	Kobiety	17	69	9	2	3	516
Wiek	18–24 lata	22	54	18	6	1	114
	25–34	17	62	11	4	5	195
	35–44	16	72	8	2	2	174
	45–54	17	68	9	2	4	157
	55–64	26	63	4	2	5	178
	65 lat i więcej	19	69	6	1	5	183
Miejsce zamieszkania	Wieś	18	66	10	2	4	399
	Miasto do 19 999	22	60	11	3	4	191
	20 000 – 99 999	18	61	15	5	1	100
	100 000 – 499 999	21	67	5	2	5	188
	500 000 i więcej mieszk.	17	75	2	2	4	124
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	23	59	11	1	6	207
	Zasadnicze zawodowe	20	65	8	2	5	244
	Średnie	19	63	11	3	3	309
	Wyższe	16	74	5	3	2	241
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	15	73	5	3	3	100
	Średni personel, technicy	27	58	11	2	2	42
	Pracownicy adm.-biurowi	11	77	7	1	3	65
	Pracownicy usług	12	71	12	3	2	64
	Robotnicy wykwalifikowani	18	64	10	4	3	96
	Robotnicy niewykwalifik.	10	71	10		9	38
	Rolnicy	24	59	15	2		48
	Pracujący na własny rach.	20	67	5	4	4	47
	Bezrobotni	31	51	10	0	7	102
	Emeryci	20	68	6	1	5	209
	Renciści	28	61	4		7	60
	Uczniowie i studenci	22	54	16	6	2	73
Pracuje w:	Gospodynie domowe i inni	7	71	12	8	2	58
	inst. państw., publicznej	18	67	9	1	5	132
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	15	72	5	4	4	77
	sekt. prywat. poza rolnict.	14	70	10	3	3	251
	prywatnym gosp. rolnym	26	58	11	3	2	45
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	28	56	8	2	6	144
	Od 650 do 999 zł	11	76	7	4	2	133
	Od 1000 do 1399 zł	23	65	6	1	4	141
	Od 1400 zł do 1999 zł	19	75	3	1	2	103
	2000 zł i więcej	15	77	3	4	1	169
Ocena własnych war. mater.	Złe	25	56	8	4	7	138
	Średnie	20	63	10	3	4	390
	Dobre	17	70	8	2	3	473
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	34	54	6		6	35
	Raz w tygodniu	21	67	8	1	3	461
	1–2 razy w miesiącu	22	60	12	3	3	147
	Kilka razy w roku	14	70	9	3	3	230
	W ogóle nie uczestniczy	18	60	7	7	8	117
Poglądy polityczne	Lewica	10	80	2	4	3	143
	Centrum	12	77	7	1	3	338
	Prawica	35	51	9	3	2	314
	Trudno powiedzieć	15	57	17	3	9	206